

Stockholm 2010-01-15

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

KLYS och Copyswedes gemensamma synpunkter på utredningen Leveransplikt för elektroniska dokument Ds 2009:61

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – företräder cirka 30.000 yrkesverksamma upphovsmän och utövande konstnärer i Sverige såsom författare, musikskapare, bildkonstnärer, dramatiker, regissörer, musiker, journalister, skådespelare, filmare och dansare. KLYS utgörs idag av 18 medlemsorganisationer som inom ramen för KLYS samarbetar i frågor av gemensamt intresse, t ex upphovsrätt, arbetsmarknad och yttrandefrihet.

Copyswede - Den ekonomiska föreningen Copyswede har till ändamål att för konstnärorganisationernas räkning träffa avtal samt inkassera och fördela ersättning för vissa vidareutnyttjanden av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer. De områden som Copyswede huvudsakligen verkat inom gäller vidareanvändning av verk och prestationer i form av ljud och rörliga bilder, främst radio och TV-program. Copyswede har 14 medlemsorganisationer som alla företräder konstnärligt och litterärt verksamma upphovsmän och/eller utövande konstnärer på olika områden.

Frågan om hur elektroniska dokument skall samlas in och bevaras har utretts tidigare och KLYS och Copyswede har också tidigare lämnat synpunkter. Vi vill framförallt hänvisa till vårt yttrande över E-pliktutredningens betänkande ”Att säkra det elektroniska kulturarvet”, SOU 1998:111.

KLYS och Copyswede konstaterar att Internets genomslag gör det angeläget att snarast finna ett heltäckande koncept för hur de s.k. minnesinstitutionerna skall kunna få ändamålsenliga möjligheter att aktivt samla in det som bedöms vara relevant för uppfyllandet av sina bevarandeuppdrag.

Tyvärr kan KLYS och Copyswede konstatera att utredningsdirektiven varit alltför snäva för att utredaren skulle ha kunnat lämna förslag på den ambitionsnivån. Uppdraget har istället varit begränsat till att föreslå utformningen av en kopiering av den traditionella leveranspliktsmodellen också för elektroniska dokument. Enligt KLYS och Copyswede är detta, med hänsyn tagen till det aktuella materialets karaktär och omfattning, en alltför defensiv inställning till problematiken.

Den pliktleveransmodell som föreslås kommer endast att vara tillämplig på viss typ av material. KLYS och Copyswede delar utredningens bedömning att sådan leveransplikt inte rimligen kan krävas av andra än dem som professionellt producerar och publicerar online.

Frågan om hur den allt väsentligare del av online-materialet som publiceras av andra än dem som omfattas av utredningsförslagets kriterier för yrkesmässig framställning lämnas ännu en gång obesvarad.

Möjligen antyder utredaren att en insamling av den typ som KB bedrivit med hjälp av webbrobot skulle kunna fånga upp allt som inte träffas av leveransplikten. Det sägs i utredningens 16 kapitel att denna KBs verksamhet kompletterar en leveransplikt och vice versa. Vidare förs i kapitel 4 punkt 6 ett översiktligt resonemang om innebörden av upphovsrättslagens 16§, som skulle kunna uppfattas som en argumentation till stöd för robotinsamling. KLYS och Copyswede vill dock återigen påpeka att dylik aktiv insamling, utan uttryckligt tillstånd från berörda rättighetshavare torde sakna rättslig grund. Här hänvisar vi till vårt yttrande på SOU 1998:111 och vi konstaterar därvid att den utredningen gjorde samma bedömning som vi rörande innebörden av 16§.

KLYS och Copyswede ifrågasätter vidare, också här med hänsyn tagen till det aktuella materialets karaktär och omfattning, om det är praktiskt och ekonomiskt försvarbart med leveransplikt.

Det hade enligt KLYS och Copyswede varit önskvärt att den nu aktuella utredningen haft vidare ramar, vilka möjligtgjort mer långsiktig och ändamålsenligt syftande förslag, tex innefattande en upphovsrättslig avtalslicens för insamlings- och bevarandeändamål. Med ovan redovisade reservationer välkomnar dock KLYS och Copyswede att något initiativ tas i frågan och vi menar att de gränsdragningar och distinktioner som görs i utredningens förslag till leveransplikt i många stycken är rimliga och ändamålsenliga.

För KLYS

För Copyswede

Ulrica Källén
Förbundssekreterare

Mattias Åkerlind
Verkställande Direktör